

Ksiądz Franciszek KRZEWSKI / Father Francis KRZEWSKI

Autor / author:

p. Dominik Kościelny, Swoszowice / Mr Dominic Kościelny, Swoszowice

iv.2016

SPIS TREŚCI / CONTENTS

Biografia / Biography.....	1
Fotografie / Images.....	4

Biografia / Biography

Urodził się 11.x.1903 r. we wsi Ślemień, w przysiółku „Ceretnik”, ok. 15 km na wschód od Żywca, w archidiecezji krakowskiej.

Był synem kościelnego, Pawła Krzaka, oraz Zofii z domu Gach.

W tym samym dniu w kościele parafialnym pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela przyjął sakrament chrztu św. Rodzicami chrzestnymi byli Franciszek Krzak ze Ślemienia i Agnieszka Gach z Kurowa, a chrztu udzielił miejscowy wikariusz, ks. Franciszek Kacz.

Po szkole powszechnej, którą zapewne ukończył w Ślemieniu, kontynuował edukację w gimnazjum w Wadowicach.

Od najmłodszych lat interesował się naukami przyrodniczymi a zwłaszcza medycyną, co zaowocowało ukończeniem — po maturze — studium medycznego.

Następnie jesienią 1925 r. wstąpił do krakowskiego Seminarium Duchownego. W latach 1925–30 studiował na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Święcenia kapłańskie przyjął 27.x.1929 z rąk abpa Adama Stefana Sapiehy.

Po święceniach kapłańskich zmienił 17.iii.1930 r. nazwisko na Krzewski, co potwierdził dekret *Palatinatus Cracoviensis L. Ad III/42/30*.

Seminarium opuścił latem 1930 r., aby w latach 1930–1 objąć stanowisko wikariusza parafii pw. św. Bartłomieja w Morawicy.

Następnie posługiwał jako wikariusz w następujących parafiach:

- ◇ 18.viii.1930 – 17.viii.1935 — parafia pw. Zesłania Ducha Świętego w Nowej Górze;
- ◇ 18.viii.1935 – 20.viii.1937 — parafia pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Jaworznie;
- ◇ 21.viii.1937 – 20.iv.1939 — parafia pw. św. Mi-

Born on 11.x.1903 in Ślemień village, „Ceretnik” hamlet, c. 15 km to the east of Żywiec, in Cracow archdiocese.

Was a son of Paul Krzak, a church verger, and Sophia née Gach.

On the same day was baptized at the Birth of St John the Baptist parish church in Ślemień. His Godparents were Francis Krzak from Ślemień and Agnes Gach from Kurów. Local vicar Fr Francis Kacz administered Baptism rites.

After elementary school that he probably completed in Ślemień continued his education in a Gymnasium in Wadowice.

From early years was very keen on natural sciences — specifically medicine — and after secondary education exams, matura, completed a medical course studies.

In the autumn of 1925 however entered Cracow’s Theological Seminary. In 1925–30 studied at Theology Department of Cracow’s Jagiellonian University.

On 27.x.1929 was ordained by Cracow’s archbishop Adam Stephen Sapieha.

After ordination, on 17.iii.1930, changed his surname to Krzewski that was duly recorded by *Palatinatus Cracoviensis L. Ad III/42/30* decree.

In the summer of 1930 left the Theological Seminary and during next two years 1930–1 ministered as vicar at St Bartholomew parish in Morawica.

Afterwards he ministered as vicar in following parishes:

- ◇ 18.viii.1930 – 17.viii.1935 — Pentecost parish in Nowa Góra;
- ◇ 18.viii.1935 – 20.viii.1937 — St Adalbert Bishop and Martyr parish in Jaworzno;
- ◇ 21.viii.1937 – 20.iv.1939 — St Michael the Archangel parish in Mszana Dolna.

chała Archanioła w Mszanie Dolnej.

Był postacią niezwykłą. Leczył bezrobotnych i ubogich, zarówno w dzień jak i bardzo często w nocy, kiedy wołali o ratunek pod oknami wikarówki w Jaworznie. Zachowała się charakterystyka przedstawiona przez ks. dr Franciszka Mirka (1893–1970): *Bezinteresowna opieka nad chorymi całej parafii, a nawet wsi okolicznych, ofiarna praca w szkołach [...] niestabnąca punktualność w każdej pracy i wielkoduszne zalety charakteru. W kazaniach i poruczonych mu sprawach wykazywał bystrość, szybkość orientacji i dużą wrodzoną inteligencję.*

Oprócz tego prowadził działalność społecznikowską pomagając w organizacji na terenie Jaworzna, Dąbrowy, Szczakowej, Ciężkowic, Byczyny i Jelenia Koła Kupców stowarzyszającego ok. 30 polskich sklepów jako przeciwwagi dla sklepów żydowskich.

Ta działalność, w połączeniu z udzielaną darmową pomocą lekarską, spowodowała na niego gniew środowiska żydowskiego, połączonego z próbami przekupstwa, za odstąpienie od akcji bojkotowej. Jednoznaczna odmowa ściągnęła nawet na ks. Krzewskiego obietnicę zemsty ze strony wspierającego gminę żydowską krakowskiego delegata „*Expressu Ilustrowanego*” ...

Od 20.IV.1939 r. pełnił obowiązki administratora parafii pw. Przemienienia Pańskiego we Wróblowicach pod Krakowem.

Podobnie jak w poprzednich miejscach duszpasterzowania zapewniał parafianom nie tylko posługę duchową ale również codzienną pomoc lekarską.

Po najeździe niemieckim i rosyjskim na Rzeczpospolitą w IX.1939 r., IV rozbiórce Polski i rozpoczęciu II wojny światowej, jego parafia znalazła się pod okupacją niemiecką. Wygłaszał wówczas, w czasie nasilającego się okupacyjnego terrorku, budujące kazania podnoszące na duchu.

Jednocześnie, jak wspomina jedna z mieszkanki Swoszowic pamiętająca ks. Krzewskiego, był bardzo ortodoksyjny w sprawach wiary. Zwracał uwagę młodzieży stojącej podczas Mszy św. poza Kościołem, nie udzielał Komunii św. kobietom posądzanym o „wywoływanie duchów”. Był „ostrym księdzem” — wspominała owa parafianka.

Padł ofiarą donosu. Ktoś poinformował niemiecką policję polityczną Gestapo, że w konfesjonale miał przechowywać radiodbiornik — co było zakazane i stanowiło wystarczający powód do rewizji i aresztowania. Nasuwa się pytanie, czy donos nie była przypadkiem realizacją wcześniejszej zapowiedzi odwetu za działalność społeczną ks. Krzewskiego? Zapewne tego się nie dowiemy już nigdy.

He was an extraordinary figure. He never refused treatment to unemployed and the poor, during the day and often during nights, whenever somebody cried loud for help under his windows at Jaworzno vicarage. Fr Dr Francis Mirka (1893–1970) left a following account of him: *selfless nursing of the sick of the whole parish, and the neighbouring villages as well, selfless work at schools [...] enduring punctuality at every task and job undertaken and generous nature. In homilies, sermons and matters and tasks entrusted to him he showed acumen, cuteness and high innate intelligence.*

In addition he got involved in social activities in Jaworzno, Dąbrowa, Szczakowa, Ciężkowice, Byczyna and Jelenia helping to organise Polish Merchants Associations — a counterweight to Jewish shopping monopoly — with approx. 30 Polish stores.

This activity, coupled with free medical help provided, brought on him the wrath of the Jewish community, combined with bribery attempts to stop the boycotting action. Unequivocal refusal to withdraw brought also retaliation threats by a local correspondent of Cracow „*Illustrated Express*” magazine supporting Jewish claims...

From 20.IV.1939 he ministered as an administrator of Transfiguration parish in Wróblowice n. Cracow.

As at the other places he not only provided spiritual leadership to his parishioners but daily medical help as well.

After German and Russian invasion of Poland in IX.1939, IV partition of Poland and start of the II World War, his parish found itself under German occupation. Despite this, during these times of ever increasing levels of harassment and terror, he still made spirited sermons lifting hearts of his downbeat parishioners.

At the same time as witnessed by one the Swoszowice inhabitants still recalling Fr Krzewski he was very orthodox in spiritual matters. He would repeatedly single out the youth standing at Holy Masses out of the church doors, would not minister Holy Eucharist to women that dabbled in „ghost provoking”. He was a „a very strick person” — she reminisced.

He became a victim of a denunciation. Somebody informed the German secret police Gestapo that radio receiver was hidden in the confessional booth — something Germans strictly forbidden and was sufficient for possible search and arrests. It remains an open question whether the denunciation was a promised retaliation for Fr Krzewski’s pre-war social involvement. Question that may never be answered.

26.vi.1940 r. na plebanii we Wróblowicach zjawiła się tajna policja niemiecka Gestapo i po dokonaniu rewizji aresztowała wikariusza, ks. Andrzeja Leśniaka, i rezydenta ks. Wilhelma Krzaka.

Proboszcza nie było w parafii. Niemcy zapowiedzieli więc, że aresztowani zostaną zwolnieni po zgłoszeniu się poszukiwanego na posterunek. Ks. Franciszek Krzewski, po konsultacji z abpem Sapiehą, 28.vi.1940 r. zgłosił się na Gestapo, gdzie natychmiast został aresztowany.

Naturalnie zatrzymani wcześniej księża nie zostali uwolnieni.

Po osadzeniu w więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie i trzymiesięcznym śledztwie, podczas którego proponowano mu współpracę — tj. szpiegowanie i donoszenie — 9.xi.1940 r. został wywieziony do niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Auschwitz. Tam przyporządkowano mu numer obozowy 6417.

Po miesiącu, 12.xii.1940 r., jako osoba duchowna został przewieziony w większej grupie duchownych, wśród których byli obaj aresztowani wraz z nim kapłani, do obozu koncentracyjnego KL Dachau, gdzie otrzymał numer obozowy 22231.

Tam też 12.ii.1942 r. zginął z wyczerpania i głodu.

Wspomniani ks. Andrzej Leśniak ks. Wilhelm Krzak także nie przeżyli niemieckich obozów koncentracyjnych.

On 26.vi.1940 the rectory in Wróblowice was raided by German Gestapo police. After search Fr Andrew Leśniak, the vicar, and Fr William Krzak, the resident vicar were promptly arrested.

Fr Krzewski, the parish priest, was not present. Germans announced that the arrested priests would be released if Fr Krzewski reported to police station. Fr Krzewski consulted the matter with Adam Sapieha his Archbishop and on 28.vi.1940 reported to Gestapo. Was promptly arrested.

The priests held earlier were obviously not released as promised.

After incarceration at Montelupich str. prison in Cracow and three months long investigation during which collaboration with Germans — i.e. spying and denouncing — was repeatedly suggested on 9.xi.1940 was transported to KL Auschwitz concentration camp. There received a 6417 prisoner number.

After a month, on 12.xii.1940, was transported in a larger group of Catholic priests that included two arrested with him to KL Dachau concentration camp. There was given a 22231 prisoner number.

On 12.ii.1942 perished from exhaustion and hunger.

Neither Fr Andrew Leśniak nor Fr William Krzak survived German concentration camps and perished as well.

Fotografie / Images

ks. Franciszek KRZEWSKI

Fr Francis KRZEWSKI

Tablica pamiątkowa
kościół parafialny pw. Przemienienia Pańskiego
Kraków-Wróżłowice

Commemorative plaque
Transfiguration parish church
Cracow-Wróżłowice

Tablica pamiątkowa
bazylika Mariacka, Kraków

Commemorative plaque,
Marian basilica, Cracow

